

Šesté komnaty

Kapitola druhá

Pojednává o některých způsobech, jimiž náš Pán probouzí duši. Zdá se, že se tu není čeho obávat, i když jde o velmi vznešené věci a veliké milosti.

1 Zdá se, že už se naší holubičce dávno nevěnujeme, ale není tomu tak, protože tato trápení jí pomáhají rozletět se mnohem výše.

Začněme tedy tím, jak se k ní chová její Snoubenec a jak, než se jí zcela vydá, ji nechává po sobě toužit a rozněcuje ji tak velmi něžně, že duše sama nerozumí, jak se to přihází a myslím, že ani mně se tu nepodaří vyložit věci natolik, abyste jim rozuměly, pokud jste tím samy neprošly. Jedná se totiž o tak jemné a mírné podněty vycházející z velkých hloubek duše, že mě nenapadá nic, k čemu bych je přirovnala.

2 Jsou velice odlišné ode všeho, co bychom si sami mohli obstarat, i od okoušení¹, o nichž byla řeč. Často se totiž stává, že i když se dotýká osoba právě o Boha nestará a nemyslí na něj,² Jeho Veličenstvo ji probudí, a je to jakoby se kolem rychle mihla kometa nebo hrom, aniž by bylo slyšet hluk, avšak duše velice dobře ví, že ji zavolal Bůh. A ví to tak dobře, že někdy, zvláště zpočátku, se celá roztrese a dokonce sténá, aniž by věděla, co ji to bolí. Cítí, že byla velice příjemně zraněna, ale nechápe jak a kdo ji zranil, dobře ale ví, že jde o vzácný dar a vůbec nechce být uzdravena. Nařiká slovy lásky ke svému Snoubenci, nahlas, aniž by byla schopna čeho jiného, protože chápe, že je tu přítomen, avšak nechce se zjevit tak, aby se z něj mohla naplno těšit. A je to velká trýzeň, i když velice příjemná a lahodná a i kdyby toužila být jí zbavena, není možné ji nechtít. Ale duše si nic takové ani nepřeje, vždyť mnohem víc uspokojení jí dává tato trýzeň než lahodné uchvácení bez ní, jež prožívala v modlitbě klidu.³

3 Seč mohu se snažím, sestry, abych vám přiblížila toto působení lásky⁴ a nevím, jak to provést. Neboť se zdá být protikladem, že na jedné straně Milý dává duši jasně poznat, že je s ní a na druhé straně ji k sobě /teprve/ volá a to zcela jasně, že tu není pochyb, a onen hvizd je tak pronikavý, že ho nelze přeslechnout. Zdálo by se, že když tu Ženich (aniž by přitom On řekl jediné slovo) takto promlouvá ze sedmých příbytků, obyvatelé ostatních komnat se neodvažují pohnout, ani smysly, ani představivost, ani mohutnosti.

Ach, můj mocný Bože, jak veliká jsou vaše tajemství a jak odlišné věci Ducha ve srovnání s tím, co můžeme vidět a chápat zde na zemi, kde není nic, co by pomohlo objasnit ani jev tak nepatrný v porovnání se zázraky, jež působíte v duších!

4 Bůh v ní tak velmi působí, že skoro umírá touhou⁵ a neví, oč žádat, protože si jasně uvědomuje, že má při sobě svého Boha.

Řeknete mi, že pokud toto chápe, po čem touží a co jí trápí? Co lepšího chce? – Nevím. Vím, že jí připadá, že jí trápení proniklo až do útrob a když z nich ten, jenž ji zranil, vyjímá onen šíp, zdá se jí, podle lásky, kterou tu cítí, že z ní vtrhává kus jí samotné.⁶ Napadá mě teď, že se to dá přirovnat k tomu, jakoby z ohnivě výhně, jíž je můj Bůh, vyskočila jiskřička a dotkla se duše a dala jí pocítit něco z žáru onoho ohně a protože nestačí, aby ji docela spálila a přitom onen žár je tak příjemný, duše se po onom doteku trápí. A myslím, že to je nejlepší příměr, který se mi podařilo nalézt. Neboť tato příjemná bolest – avšak není to bolest – není stále stejná: jestli někdy trvá déle, jindy odezní brzy, podle toho, jak se Pán chce sdělit. Žádnou lidskou cestou toho nemůžeme sami dosáhnout.⁷ A i když trvá déle, přichází a zase mizí, není stálá, proto také

¹ *gustos*

² *Estando la misma persona descuidada y sin tener la memoria en Dios*

³ Srov. 4H 3,11-14

⁴ *Operación de amor*

⁵ *Se está deshaciendo de deseo y no sabe qué pedir*

⁶ *“cuando de ellas saca la saeta el que la hiere, verdaderamente parece que se las lleva tras sí, según el sentimiento de amor siente.”* Tuto epizodu najdeme zaznamenanu v KŽ 29,10

⁷ *“no es cosa que se puede procurar por ninguna vía humana”* – žádným lidským postupem, „metodou“ si ji nemůžeme přivodit

nikdy duši zcela nespálí, vždy když ji už už zažihá, jiskřička zhasne a duši zůstane touha navrátit se zde a znova protrpět onu láskyplnou bolest, jež jí působí.

5 Není třeba zvažovat, jestli jde o cosi pocházející z naší přirozenosti, nebo zapříčiněné melancholií, ďáblovou lstí či jde o šalbu, protože se tu velice jasně chápe, že toto hnutí vychází z místa, kde sídlí Pán, jež je neměnný. Co se tu děje není jako jiné zbožnosti, při nichž jsme tak uchvázeni zalíbením, až to v nás budí pochyby. Tady jsou však všechny naše smysly a mohutnosti bez jakéhokoliv uchvácení a dívají se, co se zde děje, aniž by rušily a aniž by mohly jakkoliv zvětšit nebo odstranit onu lahodnou trýzeň.

Komu náš Pán dopřeje této milosti (jestli se mu jí dostalo, pozná podle toho, co tu četl), ať Bohu převelice děkuje a nebojí se, že by mělo jít o klam. Ať se velice obává, že by mohl být nevděčný za tak velikou milost a ať se snaží sloužit Bohu a ve všem polepšit svůj život a uvidí, kam dospěje, a že bude dostávat stále víc a více darů. Jedna osoba, která obdržela tuto milost a těšila se z ní léta, s ní byla tak spokojena, že i kdyby mnoho roků měla sloužit Pánu uprostřed velkých soužení, považovala by se za velmi dobře odměněnou.⁸ Ať je vždy stále veleben, amen.

6 Možná se zeptáte, jak to, že tady máme více jistoty než jinde. Podle mě z následujících důvodů: prvně proto, že ďábel nikdy nebude umět darovat utrpení tak lahodné jako je toto – může dát chut' a potěšení, které se zdají být duchovní, ale přidat zároveň k velkému utrpení také pokoj a potěšení duše není v jeho možnostech, neboť všechna jeho moc je vnější a když nám dává utrpení, podle mě nejsou nikdy příjemná ani pokojná, ale plná neklidu a bojů. Za druhé proto, že ona libá bouře přichází z jiných končin, jež on neovládá. Za třetí pro hojný užitek, který duši zůstává – nejčastěji je rozhodnuta trpět pro Boha a toužit po trápení a být velice odhodlána nezabývat se pozemským potěšením a konverzacemi a další podobné věci.

7 Že nejde o mámení, je zcela zřejmé, protože jestliže jindy byla schopna dosáhnout zkušenost vlastním přičiněním, zde to nelze. A je to tak zjevné, že každá iluze tu je vyloučena, chci říci, že je nemožné si tuto milost vyrobit ve fantazii, právě tak jako je nemožné pochybovat, byla-li dána. Pokud zůstávají nějaké pochyby, nejde o pravou zkušenost, tj. týkají-li se samé skutečnosti, zda se nám jí dostalo či ne, protože je tak jasně vnímatelná jako když uši zaslechnou velmi zvukný hlas. Kdyby se jednalo o melancholii, nikam by nás nepřivedla, protože melancholie sice své iluze nevyrobí, ale vznikají v představivosti, zatímco tento jev pochází z hlubin duše.

Může být, že se mýlím, ale dokud neuslyším jiná vysvětlení od těch, kteří tomu rozumějí, budu se držet tohoto názoru. Víím o osobě, která je obvykle plná obav z podobných klamů, ale ohledně této modlitby si je jistá.

8 Náš Pán má často ještě jiné způsoby, jimiž probouzí duši, například v ní nečekaně, když se nahlas modlí aniž by uvnitř myslela na to, co říká, zažehne příjemný žár, jakoby ji najednou zahalila vůně pronikající všechny její smysly (neříkám, že cítí vůni, jde o příměr) nebo něco podobného, a to jen proto, aby jí dal Ženich pocítit, že je s ní. Duše je vedena onou lahodnou touhou těšit se z něj a to ji uschopňuje k velikým činům a chvále našeho Pána. O tom, odkud tato milost pramení, už byla řeč, zde ovšem není nic, co by jí trýznilo, ani sama její touha po potěše v Bohu není trýznivá – tak to duše vnímá nejběžněji. Myslím si, že ani zde se není čeho bát, z důvodů, které už byly vyčteny, ale máme se postarat se, aby tato milost byla přijata s díkůčiněním.

⁸ Srov. např. Rel 5,13; 15,1; až po Rel 21, kde se zdá, že tato milost ve vsí své síle vymizela.